ცნობის ფურცელი

ᲥI წ. ყოველ-დღიური გამოცემა **1901** ოთხშაბათი, 25 აპრილი **№ 1446**

...ფეთი ფასი: წელიწადში—**6** მან., თვეში—**75** კაპ., ცალკე ნომერი—**3** კაპ., ფასი განცხადებისა: ...ებრივი სტრიქონი „პეტიტით“ პირველ გვერდზე—**10** კ. მეოთხეზე—**5** კაპ.

...ის-მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება: „მოამბის“ და „ცნობის ფურცლის“ რედაქციაში ...ქ., № 27, წერა-კითხვის გამავრც. საზოგ. კანცელარიაში და წიგ. გამომც. ქართველთა ამხანაგო-...ისკში (ქვაშვეთის ეკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—დასაბეჭდი წერილები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოიგზავნოს.—პირისპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, 11 საათიდან 1-ლ საათამდე.

რედაქციის კანტორა იმყოფება ვანქის დიდ ქუჩაზე, მარტიროზოვის სახლში, № 27.

ფოსტის ადრესი: **Тифлисъ, въ редакцію „Цнобисъ-Пурцели“—„Моамбе“. ტელეფონი № 372.**

სახალხო სეირნობა
საქველ-მოქმედო ბაზრითურთ.

...ართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ მიერ განზრახული ...ხო სეირნობა საქველ-მოქმედო ბაზრითურთ გაიმართება 6 მაისს. შემოწირულებათა ...ოგზავნა ამ ბაზრისთვის შეიძლება კნ. ოლღა თადეოზის ასულს ჭავჭავაძესთან, ნი-...ოოზის ქუჩა, № 21, და „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზო-...ოების“ კანცელარიაში, სასახლის ქუჩაზე, თავად-აზნაურთა ქარვასლაში.

ქართული თეატრი
ქართული დრამატიული საზოგადოება
კვირას, 29 აპრილს,

✿ გ. ნ. სუნდუკიანცის კომედიის «პეპო»-ს 30 წლის სახსოვრად ✿

გამართავს **სადღესასწაულო წარმოდგენას**. წარმოდგენილი იქნება

I

პ ე პ ო

კომედ. 3 მოქ. თხზ. გ. ნ. სუნდუკიანცისა.

...ნაწილეობას მიიღებენ: ქ.ქ. საფაროვისა, გაბუნია-ცაგარლისა, ნებიერიძე; ბ.ბ. ყიფიანი, აბაშიძე, მესხი, სვიმონიძე, გედევანოვი და სხვ.

II

გ. ნ. სუნდუკიანცის პატივსაცემლად გაიმართება აქტი

...ილების ფასი მომატებულია. დასაწყისი სწორედ $8^{1}/_{2}$ საათზე.

ბილეთები ისყიდება ყოველ დღე კასსაში.

გამგენი: **ვ. აბაშიძე** და **ა. მესხი.**

კავკასიის სასოფლო-მეურნეობისა და მრეწველობის გამოფენა 1901 წელს.

...ოფენა გაიხსნება ტფილისში 20 აგვისტოს და შესდგება შემდეგ განყოფილებათაგან:

...მიწად-მოქმედება; მევენახეობა და მეღვინეობა; საბაღე და საბოსტნე თესლეულობა, სანერ...ი და ნერგები; დეკორატიული ბაღოსნობა; ხეხილის მოშენება და მებოსტნეობა; ტყის მოვ...მოშენება; შინაური ფრინველი; მერძევეობა და საქონლის მოვლა-მოშენება; მეაბრეშუმეობა და ...ტკრეობა; მეთევზეობა და მონადირეობა; სასოფლო-სამეურნეო იარაღი და მანქანები; შინა და ...ღოსნო მრეწველობა; საქარხნო მრეწველობა; სამთო მრეწველობა; საშედაგოგიო-საპროფესიო... განყოფილება; სამეცნიერო-სასტატისტიკო განყოფილება; სამეცნიერო-სამოსწავლო განყო...ლება; სამხატვრო განყოფილება.

გამოფენის ბიურო და კომისარიატის კანცელარია იმყოფებიან კავკასიის სასოფლო ...ურნეო საზოგადოების სადგომში, ბარიათინსკის ქუჩაზე, და გახსნილია ყოველ დღე, ...ების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3-მდე.

პირისპირ მოსალაპარაკებლად გამოფენის კომისარი მიიღებს მსურველთ შუადღის ... საათიდან 2-მდე კომისარიატის კანცელარიის სადგომში. (ნ. 10—6)

ტფილისის კერძო
ს ა მ კ უ რ ნ ა ლ ო
მკურნალის გედევანიშვილისა.

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე, კვირა უქმეების გარდა,

დ ი ლ ი თ:

ვ. ი. ჭიჭინაძე — კბილის სნეულებანი 8—10 საათამდე.

მიხეილ ა. გედევანიშვილი — ნერვებისა და წამლობა ელექტრონით — 9—10 ს.

ნ. ა მელიქი — ყურისა, ყელისა და ცხვირისა—11—12 საათამდე.

ი. ფ. ახალშენიშვილი — კბილის სნეულებანი —10—12 საათამდე.

ა. ნ. შატილოვი — თვალისა 11—12 ს.

ექიმი ქალი მ. ს. ბაქრაძე-ბავშებისა 11—12 ს.

დ. ა. გედევანიშვილი — ნერვებისა და შინაგანი — 12—1 საათამდე.

ვ. დ. მარკევიჩი — სადოსტაქრო — $12^{1}/_{2}$ $1^{1}/_{2}$ საათამდე, სამშაბათობით 3—4 საათამდე.

ი. დ. ბეკთაბეგოვი — სიფილისისა, კანისა და საშარდესი — $1^{1}/_{2}$—2 საათამდე.

მ. ბ. ბეზირგანოვი — შინაგანი და ბავშვებისა 1—2 საათამდე.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ი. ნ. თუმანიშვილი — დედათა სნეულებანი — 5—6 საათამდე.

ა. ა. ბელოგოლოვი. — შინაგანი (სტომაქის ავადმყოფობანი) და ფიზიკო-ქიმიური გამოკვლევანი. — 5—6 საათზე.

გ. მაღალაშვილი — კვირაობით — 10—12 ს.

სამკურნალოს აქვს საწოლი ოთახები.

ფასი რჩევისა და დარიგებისა 50 კ.; ოპერაციები — მორიგებით. კრაოტი 4 მან. დღე და ღამეში. ერთი კრაოტი ღარიბთათვის უფასოა.

ადრესი: კუკია, ნიკოლოოზის ქუჩა, სახლი საგინაშვილისა, № 21 (ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ). ტელეფონი № 274. (წდ.)

ჟურნალ-გაზეთებიდან

✿ გაზეთებში გამოცხადებულია ინგლისის ნაციონალურ-ლიბერალურ ფედერაციის ანგარიში. ეს ანგარიში მოხსენდა ხსენებულ ფედერაციის საბჭოს კრებას, რომელიც ამას წინად ბრადფორდში მოხდა.

ანგარიშში მოხსენებულია, რომ გარდა ავსტრალიის ფედერაციის დაწესებისა, მთავრობამ 1900 წელს ვერც ერთი მნიშვნელოვანი კანონი ვერ გამოსცა. 1901 წლის სესია-სიტყვაშიაც არაა დაპირებული არც ერთი დიდი რეფორმა. ბიუჯეტის გარდა, პარლამენტმა უნდა განიხილოს კიდე ბროდრიკის საყურადღებო პროექტი ჯარის რეორგანიზაციის შესახებ, მაგრამ ეს პროექტი ნდობის ღირსი არაა, რადგანაც მასში ნაჩვენები არაა, თუ რამდენი ჯარის-კაცი საიდან უნდა იშოვოს ინგლისმა. ამას წინად ბალფურმა დაჰპირდა პალატას, რომ ის საშუალო სასწავლებლების რეფორმების შესახებ ბილლს წარადგენს, მაგრამ არაა მოსალოდნელი, რომ ეს საყურადღებო კითხვა რიგიანად იყოს გადაწყვეტილი იმისთანა პირების მიერ, როგორებიც არიან დევონშირის ჰერცოგი და ჯონ გორსტი. რაც შეეხება სამხრეთ-აფრიკას, მისი დამშვიდება მხოლოდ მაშინ მოხდება, როცა ორივე რესპუბლიკის მცხოვრებლებს იმისთანავე სრულ თვით-მართველობას მისცემენ, როგორიც კანადასა და ავსტრალიას აქვთ მიცემული. ამიტომ დროებითი მმართველობა, რომელიც ამის გათავების შემდეგ იქნება დაწესებული, უნდა შეიცვალოს სრულ ავტონომიად და ეს გარემოება ეხლავე უნდა ეუწყოს ბურებს.

რაც შეეხება გიქს-ბიჩის ბიუჯეტს, პროექტის ანგარიშის ავტორები სიამოვნებას აცხადებენ იმის გამო, რომ ხაზინის კანცლერმა ყველა ხარჯების დასაფარავად სესხს არ მიჰმართა, მაგრამ ავტორებს მეტად სამწუხაროდ მიაჩნიათ

ფელეტონი

ჩვენებური საქმეები.

I

...აზაფხული, არჩევნები და ქუთაისის ბულვა-...ი.—ვის ებრძოდა ქუთაისის ოპოზიცია ამ ათის ...ლის განმავლობაში.—„ორნი არიან, ტოლნი ...რიან...“—ბ. ლოლუას მოღვაწეობა ჯერ საადვოკატო და მერმე საარჩევნო ასპარეზზე.—...ისი დანაშაულობანი.—რა ამტკიცებს ოპოზიციის სიმართლეს?—სად არის მისი ძალა?

...დადგა გაზაფხული, ბუნებამ გაიღვიძა, ...თაისის „ბულვარი“ ტურფად შეიმოსა და ... გაიღვიძა ქუთაისის საზოგადოებამ, ...მელიც „ბულვარში“, როგორც რო-...ლები თავის «forum»-ზე, დილიდან სა-...ომდე გაცხარებული მსჯელობს და ბა-...ობს თავისს საერთო საქმეებზე.

...მკითხველი მიხვდება, რომ საზოგადოე-... გაღვიძების და მოძრაობის მიზეზი არ-...ნებია. იმერთა სასიამოვნოდ ერთის მა-...ერ ორს დაწესებულებაში არის წრეულს ...რჩევნები. სწორედ გითხრათ ეხლა ქუთაი-... „ბულვარში“ ყოფნას გარეშე მაყურე-...ად არაფერი სჯობს. ვურჩევთ, ვინც ...ასოდეს არ დასწრებია ქუთაისის არჩე-...ებს და ვისაც კი პსურს შეიცნოს იმერთა ...იათი, გაიცნოს მათი საზოგადოებრივის ...ის ცემა, ერთი ორი კვირით ჩავიდეს ...თაისში და „ბულვარს“ არ მოშორდეს... ...ორსავე არჩევნებზე, უეჭველია, ისევ ლო-ლუა-ჩიკვაიძის პარტიისა და ოპოზიციის შუა იქნება ბრძოლა. თუმცა ოპოზიცია ჰფიქრობს, რომ ლოლუა-ჩიკვაიძის პარტია სულ დამხობილია და ბურთი და მოედანი ჩვენ დაგვრჩაო, მაგრამ საეჭვოა, რომ ის ძალა, რომელმაც ეს პარტია გამოიყვანა იმერეთის საზოგადოებრივ ასპარეზზე ამ ათის წლის წინად და ამდენს ხანს მის ბატონობას ხელს უწყობდა, ასე ერთბაშად გაჰქრეს მხოლოდ იმის გამო, რომ ერთი მისი ბელადი—ბ. ლოლუა იძულებული შეიქნა გამოსთხოვებოდა საზოგადოების სამსახურს...

ხოლო თავი დავანებოთ ამ პარტიის და ოპოზიციის შესახებ წინასწარმეტყველობას და აღვნიშნოთ მხოლოდ, ვის ებრძოდა ამ ათის წლის განმავლობაში ოპოზიცია.

ეს ათი წელიწადი იმერეთის საზოგადოებისათვის სწორედ შავი დრო იყო, რომლის განმავლობაში თითქოს ძველებური გვართა ბრძოლა განახლდაო, გამარჯვებულნი შურის-ძიებასა და თავის დაცვასა ცდილობდნენ და არა საზოგადოების სამსახურს, მის სიკეთეს და სარგებლობას.

ეს გამარჯვებულნი იყვნენ ლუარსაბ ლოლუა და კალისტრატე ჩიკვაიძე—პროფესიით ორივე ადვოკატი, საარჩევნო ასპარეზზე ორივე თითქმის ერთ დროს გამოსული, ორივე დიდის მხნეობის მქონი, ორივე ერთის და იმავე კერპის თაყვანისმცემელი—პირადის გამარჯვებისა, რომელსაც ყველაფერ მსხვერპლად სწირავდნენ. სწორედ ამაზე ითქმოდა—„ორნი არიან, ტოლნი არიან, ერთად მიდიან, მიიმღერიან“ო. მათ შორის, რასაკვირველია, განსხვავებაც არის: ერთი მეტად ნიჭიერია, მეორე არა; ერთი სატანისებური შურის-მგებელია, თითქოს მედეას პირდაპირი ჩამომავალიაო, და მერე კი—უფრო ლმობიერი, როგორც მითიური სატირი ანუ იმერული „ჭინკა“.

აი, ამათ ერთმანეთი იცნეს, ხელი-ხელს ჩაჰკიდეს და გამარჯვებულები განაგებდნენ ათის წლის განმავლობაში იმერეთის საქმეებს. არ ვიცით, მალე ეღირსება ჩიკვაიძეს ლოლუას სვე და გადაყენებულ იქნება საარჩევნო ასპარეზიდან, ხოლო, რადგან ჯერ-ჯერობით კი იგი თავის ადგილზეა და მის შესახებ არა ერთხელ გვექნება საუბარი, ამ ჟამად მას თავი დავანებოთ და შევუდგეთ ბ. ლოლუას წარსულის მოღვაწეობის დახასიათებას.

ბ. ლოლუას მოღვაწეობის დასახასიათებლად საჭიროა სახეში ვიქონიოთ მისი საადვოკატო მოღვაწეობა, რადგან, ერთის მხრით, ადვოკატობა არ არის კერძო საქმე, როგორც ჩვენში შეცდომით ფიქრობენ, არამედ საზოგადოებრივი სამსახურია, და მეორეს მხრით, ამ ასპარეზზე გამოიჩინა სავსებით ბ. ლოლუამ თავისი ნიჭი და ხასიათი; აქ გამოირკვა სრულებით მისი ღირსება და ნაკლულევანება, რომელიც მას ბოლომდე შერჩა შეუცვლელად.

ბ. ლოლუამ დაიწყო ადვოკატობა მაშინვე, როგორც კი ახალი სამოსამართლო წესები შემოიღეს ჩვენში, და მართლა რომ ბრწყინვალედაც დაიწყო. მან თავის თანშეზრდილის ნიჭისა და მხნეობის წყალობით მაშინვე პირველი ადგილი დაიჭირა თავის ამხანაგთა შორის. ნამდვილის მჭევრმეტყველობით აღტაცებაში მოჰყავდა მოსამართლენიც და დამსწრე საზოგადოებაც. მხნე დამცველს მრავალი კლიენტები ჰყავდა, რასაკვირველია, რომელნიც მისი მადლიერნი და პატივისცემელნი იყვნენ.

მოსალოდნელი იყო, რომ იგი დაიმსახურებდა პატივისცემას მთელის საზოგადოებისასაც, მოიპოვებდა საზოგადოებაში დიდ გავლენას და ამ გავლენას მოიხმარებდა ისევ ამ საზოგადოებისავე წარმატებისა და სიკეთისათვის.

მაგრამ ეს მოლოდინი არ გამართლდა, არ გამართლდა ამ შემთხვევაში ფრანგების ნათქვამი—rien ne réussit mieux que le succès (გამარჯვებას აღარა სჯობს რაო) და ბ. ლოლუას პირად გამარჯვებას, მისდამი მისი კლიენტების და მარწმუნებლების პატივისცემას არ შეეფერებოდა ის გრძნობა, რომელიც გამოიწვია მისმა მოღვაწეობამ მთელ საზოგადოებაში. რამდენადაც მისი სახელი იზრდებოდა კერძო კლიენტების თვალში, იმდენად უფრო გაისმოდა მისდამი სამდურავი და უკმაყოფილება საზოგადოების მხრით, რომლის აზ-

ის გარემოებას, რომ გიქს-ბიჩმა შაქარს ბაჟი დაადო, რადგანაც შაქარი მუშებისათვის მეტად საჭირო საგანს შეადგენს ამაზე არა ნაკლებად საწყენარო ისიცაა, რომ გარედ გასატან ქვანახშირსაც გადასახადი დაედო, რადგანაც ეს გადასახადი ხელს შეუშლის ინგლისის ვაჭრობის უდიდეს დარგს. ანგარიშის დასასრულში ნათქვამია შემდეგი: «ლიბერალური დასის ერთობა აწინდელ გარემოებათა შორის არა თუ მხოლოდ დასებრივ, არამედ ეროვნულ საჭიროებასაც შეადგენს. ლიბერალური პრინციპების განხორციელება საგარეო პოლიტიკისა, ფინანსებისა, კანონ-მდებლობისა და ადმინისტრაციის ასპარეზზე ინგლისს არასოდეს ისე არ უჭირდა, როგორც ეხლა როგორც ერთი მოსწრებული თქმულება ამბობს, ინგლისის უდიდესს ინტერესს ყოველთვის ზავი შეადგენს; ეხლაც, როგორც მუდამ, ერისათვის ნამდვილად საჭიროა მხოლოდ სამი რამ: ზავი, ყაირათი და რეფორმები, ხოლო ეს სამი სიტყვა ლიბერალიზმის დევიზიც არის».

✿ პორტუგალიიდან ანტი-კლერიკალური მოძრაობა ამ სახელმწიფოს ახალშენებშიაც გადავიდა. აზორის კუნძულებზე ანგრაში ხალხმა ქვები დაუშინა ეპისკოპოსის სასახლეს. ეპისკოპოსი საჩქაროთ ლისაბონში წავიდა.

✿ ისპანიის დედა ქალაქ მადრიდიდან სწერენ გაზ. «ნეუე ფრეიე პრესსე»-ს, რომ იქ კლერიკალებს წინააღმდეგი საზოგადოება გაიხსნა; ამ საზოგადოების დაწესება რამდენიმე თვის წინად იყო განზრახული.

✿ გარდა ანტი-კლერიკალური კრებებისა, რომლებიც ამ უკანასკნელ დროს ისპანიაში მალაგაში და ბარცელონაში მოხდა,—21 აპრილს მადრიდში მოხდა ისეთი კრება, რომელიც თვით თანამედროვე ისპანიაშიაც კი საკვირველია დამსწრეთა მიერ გამოთქმული მოთხოვნათა და სურვილების უკიდურესობით. ერთმა ორატორმა განაცხადა, რომ ის ჯგუფი, რომელმაც ის გამოგზავნა, არა თუ მხოლოდ კონგრეგაციების წინააღმდეგია, არამედ სამღვდელოებისა და თვით კათოლიკური ეკლესიის წინააღმდეგიცაა. ამაზე უფრო უკიდურესი აზრებიც კი იყო წარმოთქმული. საბოლოოდ კრებამ დაადგინა, ეთხოვოს მთავრობას, რომ კონგრეგაციები ასოციაციების შესახებ კანონს არ ექვემდებარებოდნენ, რადგანაც კონგრეგაციები თავიანთ მიმართულების ძალით არ ემორჩილებიან სამოქალაქო სახელმწიფო მთავრობას და ცდილობენ სულ მთლად შეიპყრონ თავიანთ წევრების პიროვნება. შემდეგ კრება სთხოვს მთავრობას, რომ ყველა კონგრეგაციები დაიხუროს, რადგანაც ყველა მათი უფლებანი კონკორდატის (რომის პაპთან დადებული ხელშეკრულობა) მე-29 და მე-30 მუხლებზეა დამყარებული; ამას გარდა კრება ყველა მონაზონების მონასტრების დახურვასაც თხოულობს. ისპანიის გაზეთები თითქმის ერთხმივ სძრახვენ იმ ორატორების წინდაუხედაობას, რომლებიც თვით კათოლიკე ეკლესიის დოგმატებსაც კი შეეხნენ; გაზეთები ამბობენ, რომ ამისთანა უკიდურესი აზრებით გამოუცდელი ორატორები მხოლოდ სარგებლობას მოუტანენ კლერიკალებსა. სამაგიეროდ ყველა გაზეთები თანხმანი არიან იმის შესახებ, რომ ბერები, რომლებმაც სულ დაჩრდილეს სამღვდელოება, და კონგრეგაციები, რომლებიც ვაჭრობასა და მრეწველობას მისდევენ,—დიდად მავნებელნი არიან და უსათუოდ უნდა მოსპობილ იყვნენ. ასე ჰფიქრობს მთელი მოაზრე ისპანია. ფინანსების მინისტრი ჩივის, რომ ბერების მრეწველი და მოვაჭრე კონგრეგაციები არ იხდიან თავიანთ შენობების გადასახადს; კონკორდატის ძალით ამ გადასახადისაგან განთავისუფლებულია მხოლოდ 4 კონგრეგაცია, ხოლო ნამდვილად კი არც ერთი კონგრეგაცია არ იძლევა გადასახადსა.

გაზ. «ელ პაის»-მა წერილი დაიბეჭდა სათაურით: «ვატიკანის (რომის პაპის ბინაა) წინააღმდეგ». ამ წერილში გაზეთი ამტკიცებს, რომ ეხლანდელი კათოლიკე ეკლესია ძლიერ დაჰშორდა ქრისტეს სარწმუნოებასა. როგორც ზნეობრივი წესების პრაქტიკულად განხორციელებით, ისე იმითაც, რომ ეს ეკლესია უფრო მდიდრებს და დიდებულებს უგდებს ყურს, სანამ დარიბებს, რომლებიც ასე უყვარდა ქრისტესა. «რა ეკლესიაა ის ეკლესია, რომელიც ხიშტების და ბორკილების შემწეობით ხალხის დამონავებას ცდილობს და რომელსაც ამ ხიშტებისა და ბორკილების გარდა სხვა საშუალება არა აქვს რა ადამიანთა დასარწმუნებლად?!»

✿ პეკინიდან «რეიტერის სააგენტოს» სწერენ: «მოკრივეთა რაზმი, რომელიც, როგორც ამბობენ, 1000 კაცისაგან შესდგება, პაოტინფუდან 20 მილის მანძილზე მოქმედებსო. ამ რაზმმა წარსულ კვირას სამი სოფელი გაძარცვა და მთელ ოლქში ყველა ქრისტიანების გაწყვეტას იმუქრება. ბევრი ქრისტიანეთაგანი პაოტინფუში გაიქცა. მანჩუნის ოლქში, პაოტინფუს ჩრდილო-აღმოსავლეთით, მეორე ძლიერი რაზმი მოქმედობს. ეს მოკრივეები სულ თავზე ხელ აღებული ხალხია. მათ მიემხრნენ ყველანი, ვინც კი უცხოელი ჯარების მიერ არიან გაბოროტებულნი და სასოწარკვეთილებაში ჩავარდნილნი, ყველანი, ვისაც უცხოელებმა სახლკარი დაუწვეს და საქონელი და ცხენები წაართვეს. ეს აჯანყება, როგორც სჩანს, უფრო და უფრო ძლიერდება და ეჭვი არაა, რომ საქმის ვითარება ამ პროვინციაში ეხლა უფრო ცუდია, სანამ სამის თვის წინად იყო. შფოთი უეჭველად გაგრძელდება და უფრო გაძლიერდება, სანამ სახელმწიფოები შესაფერ მმართველობას არ დააწესებენ და ჩინელებს უფლებას არ მისცემენ, რომ თავიანთ ნებისა და სურვილის თანახმად მოეწყვნენ».

✿ იაპონიის გაზეთები იუწყებიან, რომ იაპონიაში უცნაური გაფიცვა მოხდაო. იქაურ მოსამართლეებს დაუდგენიათ, რომ, რადგანაც იმათ ჯამაგირი არა ჰყოფნით საცხოვრებლად და რადგანაც ამის გამო არ შეუძლიანთ თავიანთ მოვალეობა პატიოსნად, უქრთამოდ შეასრულონ, ამიტომ მათ გადაწყვიტეს გაფიცვა მოახდინონ, ვიდრე იაპონიის მთავრობა ჯამაგირებს არ მოუმატებს.

ახალი ამბავი

✦ გუშინ, დილის 10 საათზე, ტფილისში დაბრუნდა კავკასიის მთავარ-მართებელი თ. გოლიცინი.

✦ კავკასიის სავეტერინარო ნაწილის უფროსი ბ. რემერი დაბრუნდა დაღესტნის ოლქიდან ტფილისში.

✦ კანდიდატად ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურობის წინამძღოლის თანამდებობაზედ ასახელებენ ს. წერეთელს. მის კანდიდატებად კი შორაპნის და ქუთაისის მაზრების თავად-აზნაურთა წინამძღოლებს— დ. ნიჟარაძეს და ს. დ. წერეთელს.

✦ ხუთშაბათს, 26 აპრილისათვის, დანიშნულია ქალაქის საბჭოს შემდეგი მო[...] კრება.

✦ ორშაბათს, 23 აპრილს, [...]ოს 11 საათზე [illegible] რკინის გზის ვაგონით მოდიოდა ტფილისის მოქალაქე ალექსანდრე სტეფა[...]ძე მელვინოვი; როცა ვაგონი მო[...]ლოვებია კავკასიის სამხედრო ოლქის სა[...]მართლოს სადგურს, ვიღაც უცნობი კა[...] შევარდნილა ვაგონზე, ამოუღია დანა [...] დაუკრავს მელვინოვისათვის ერთი გვერ[...] და ერთიც თავში. მელვინოვს იქვე გ[...] წასვლია და, თუმცა მალე გაუგზავნიათ [...] ხეილის სამკურნალოში შემწეობის აღმო[...]ჩენად, გზაშივე გარდაცვლილა. მელვინო[...] მკვლელობაში ეჭვი მიუტანია პოლი[...] ტფილისის მცხოვრებ ვიღაც გოლა მის[...] შვილზე და ახალ-კაცის შვილზე, რომ[...]ბიც უკვე დაუპატიმრებიათ.

✦ კახეთის რკინის გზის გაყვანის ს[...] უზრუნველ-ყოფილად უნდა ჩაითვალ[...]. აქამდე ამ გზის კონცესსიონერებს, ნ. დ. ჭავჭავაძეს და ინჟენ. სიმბ[...] ვერ ეშოვათ კაპიტალისტები ამ სა[...] განსავცელებლად. ეხლახან კი შემდ[...] ინგლისელ კაპიტალისტების კამპანია, [...]მელსაც უკვე შეუტანია 30,000 მან[...] სახელმწიფო ბანკში. დანარჩენ 1.200,[...] მანეთს შეიტანენ 2 თვის შემდეგ. [...] კეთებას შეუდგებიან სადგურ ავჭალი[...] მუშაობა დაიწყება ამ ზაფხულს. სულ [...] უნდა დაჯდეს 12.000,000 მანეთი. („[...]ვოსტი“)

✦ შაბათს, 21 აპრილს, კავკასიის ს[...]ურნეო საზოგადოების სადგომში მო[...] სხდომა ადგილობრივ მხატვართა, მომა[...] გამოფენაზე მხატვართა განყოფილ[...] მოწყობისათვის მოსალაპარაკებლად. სხ[...]მაზე თავმჯდომარეობდა მოქანდაკე ხო[...]როვიჩი. გადაწყდა გაკეთებულ იქ[...] ცალკე პავილიონი ხელოვნების განყო[...]ლებისათვის, რაც უნდა დაჯდეს 5—6[...]სი მანეთი. რადგანაც გამოფენის დ[...] სამხედრო მუზეუმში გაიხსნება პეტერბ[...]გის მხატვართა გამოფენაც, ამიტომ ტ[...]

რის გამომთქმელი მაშინ იყო გაზეთი „დროება“.

მაშინდელი ადვოკატობა, რომლის სათავეში იდგა ბ. ლოლუა და რომელსაც მან მისცა ელფერი, დიდებულმა გაბრიელ ეპისკოპოსმაც ძლიერ განჰკიცხა ერთს თავის ქადაგებაში.

ბოლოს თვის ამხანაგებმაც ერთის დიდის პროცესსის, სახელდობრ, საჩხერის ურიების საქმის გამო, საერთოდ გამოუცხადეს გაზეთებში ბ. ლოლუას უკმაყოფილება და პროტესტი.

რა იყო მიზეზი, რომ ბ. ლოლუას პირად გამარჯვებას ამდენად არ შეეფერებოდა საზოგადოებაში მისგან „მოხვეჭილი სახელი“? ის, რომ იგი დიად შემკობილი ნიჭითა და მხნეობით, ამ ორის ღირსებით, რომელიც ხელს უწყობს პირად გამარჯვებას, მოკლებული იყო იმავე დროს იმ სათნოებას, რომელიც აკეთილშობილებს ყოვლის მოღვაწის მოქმედებას და ურომლისოდ კი მოღვაწე ვერაფერს კვალს ვერ დააჩნევს საზოგადო საქმეს და, თუ დააჩნევს,—მხოლოდ საუკუღმართოდ. ეს სათნოება არის საზოგადოების სიყვარული, მისდამი ერთგულება.

უამისოდ ადვოკატი საზოგადოების მოღვაწე როდია, არამედ მისი მტერია. უამისოდ ადვოკატი თუ ერთის უფლებას იცავს, მეორისას თრგუნავს. უამისოდ იგი შეიძლება ზოგჯერ სიმართლის აღდგენასაც ცდილობდეს, მაგრამ არა მართალის გზით, არა წმინდა საშუალებით და ამით რყვნის საზოგადოებას.

აღნიშნული სათნოება რომ ბ. ლოლუას ჰქონოდა, იგი, უეჭველია, იქნებოდა ერთი საუკეთესო მოღვაწეთაგანი იმერეთში. მაგრამ ამ სათნოების უქონლობა იყო მიზეზი, რომ მისმა მოღვაწეობამ არამცთუ ფუჭად ჩაიარა, არამედ დიდი ვნება მოუტანა ჩვენს საზოგადოებას და დიდის ხნით დააბრკოლა მისი წარმატება.

ყველა ნაკლი, რომელიც იყო შედეგი ამ სათნოების უქონლობისა, ბ. ლოლუას უფრო აშკარად გამოაჩნდა მას შემდეგ, რაც იგი გამოვიდა საარჩევნო ასპარეზზედ.

პირადის მიზნის მისაღწევად, პირადის გამარჯვებისათვის იგი არავითარ საშუალებას არ ზოგავდა. სხვათა შორის იხმარა ისეთი საშუალება, რომელსაც ხმარობდენ ჩვენი ძველი ფეოდალები და რომელმაც დაღუპა ჩვენი ერთობა და ერთობასთან ჩვენი თვითარსებობა მართალია, სადაც ბრძოლაა, იქ უთანხმობაც არის, მაგრამ თუ ამ ბრძოლას სარჩულად აქვს აზრთა უთანხმოება, იგი სარგებლობის მეტს არას მოიტანს. თვით პირად ინტერესებზე დამყარებული ბრძოლაც დიდ ვნებას ვერ მოიტანს, რადგან პირადი ინტერესები სწრაფ წარმავალია. ხოლო როცა ბრძოლას სარჩულად უდებენ იმას, რომ ერთი განუყოფელი ერი რამდენსამე ერად ხელოვნურად დაანაწილონ, ვითომდა ეს ნაწილები სხვა და სხვა ერს ეკუთვნიან და მათ შორის სიძულვილს სთესავენ, მაშინ დიდი საშიში მთელის საერთო კეთილდღეობას და ამ გზით მთელს ერს სამუდამო დაღუპვას უქადიან. ბ. ლოლუამ ხელი მოჰკიდა და მუდამ ხმარობდა ასეთს იარაღს საარჩევნო ასპარეზზე პირადის გამარჯვებისათვის. ეს იყო მისი პირველი დანაშაული.

მეორე მისი დანაშაულობა ის იყო, რომ თვითმმართველობის პრინციპი თითქმის განდევნა საბჭოდან. ამ მხრით მას ხელს უწყობდა თვით 1892 წლის საქალაქო დებულება, რომელიც სწორედ იმ დროს იქმნა შემოღებული, როცა ბ. ლოლუა ის-ის იყო არჩეული იქმნა ქალაქის თავად. ამ დებულებით, არამცთუ სარგებლობდა ბ. ლოლუა, არამედ ბოროტადაც ხმარობდა, თავის უფლებას აზვიადებდა და ხმოსნებისა და თვით გამგეობის წევრების უფლებას კი მუდამ დღე თრგუნავდა.

მესამე მისი დანაშაული ის იყო, რომ მთელი ათი წელიწადი, რაც იგი ქალაქის თავად იყო, იმაში გაატარა, რომ შურს უგებდა თავის მოწინააღმდეგეებს და ამასობაში საზოგადოების სამსახური დაავიწყდა.

ამის შედეგი ის იყო, რომ ათის წლის განმავლობაში—ქალაქის თვითმმართველობისათვის ეს ცოტა დრო არ არის—მან ვერაფერი საფუძვლიანი ვერ გააკეთა ქუთაისისათვის, თუმცა მან რომ თანამდებობა ჩაიბარა, ქალაქს არმც თუ ვალი სრულიად არ ჰქონდა, არამედ კასსაში თვრამეტი ათასი მანეთი იყო, და ეხლა კი ქალაქს ორმოცდა ათი ათასი მანეთი ვალი აქვს.

ბ. ლოლუას სხვა უწესო მოქმედების შესახებ, რომელსაც სჯის არამცთუ საზოგადოების აზრი, არამედ კანონიც, აქ აღარას ვიტყვით, რადგან ამის თაობაზე, როგორც გავიგეთ, სწარმოებს მთავრობისაგან დანიშნული გამოძიება, რომლის დასრულებას სჯობს მოვუცადოთ.

ასეთი იყო ბ. ლოლუას საზოგადოებრივი მოღვაწეობა. ჩვენ, რასაკვირველია, სავსებით ვერ დავახასიათეთ ეს მოღვაწეობა. ამისათვის საჭირო იქმნებოდა ბ. ლოლუას მოქმედების დღე-დღეზე აღწერა, საჭირო იქნებოდა როდენის დამახასიათებელის—ევგენი სიუს მოთმინება და კალამი.

ყოველ შემთხვევაში, ვინც იცნობს ბ. ლოლუას მოქმედების ხასიათს და მიმართულებას, იმისთვის არ იქნება გასაკვირველი ქუთაისის ოპპოზიციის სიხარული, რომ ქალაქის საქმეებს ასეთი მოთავე მოჰშორდა. თუმცა ამბობენ, რომ აქ სიხარულს ადგილი არ უნდა ჰქონდესო, რადგან ოპპო[...]ციამ კი არ დაამარცხაო ბ. ლოლუა, [...]მედ იგი თავის თავად დამარცხდაო. ეს [...]რემოება, მართალია, არ ამტკიცებს ოპ[...]ზიციის ძალას, სიხარულიც შეიძლება [...]დრევი იყოს და ვაი თუ ლოლუას [...]ტიამ მისივე მსგავსი დასვას მის ადგილ[...], მაგრამ ეს არ ამტკიცებს მაინც, რომ [...] მართლა ოპპოზიციის მხარეზე არ იყ[...], ძლიერება არ არის სიმართლის მომასწა[...]ბელი და არც უძლურობა სიმტყუნისა. ბ. ლოლუას ოპპოზიციამ ვერაფერი [...] უყო და თითონ კი დამარცხდა, არა [...]ლისამე უეცარის შემთხვევისა გამო, არა[...] თავის წინაგანზრახულის მოქმედების მ[...]ზით, ასეთი დამარცხება უფრო ამტკი[...] რომ ოპოზიცია მართალი ყოფილა, [...] ასეთს მოღვაწეს ეწინააღმდეგებოდა.

სწორედ ამ გვარადვე დაამტკიცა ოპ[...]ზიციის სიმართლე ქუთაისში კალისტ[...] ჩიქვაიძისა და ტფილისში ქალაქის საბ[...] წინააღმდეგ. პირველ შემთხვევაშიც [...] მეორეშიაც ოპოზიციამ ვერ სძლია თ[...] მოწინააღმდეგენი, მაგრამ იმ გარემოე[...] რომ მოწინააღმდეგენი თავის ნებას მ[...]ბულნი იყვნენ და მინდობილი საქმე[...]ლუპეს—ცხადი საბუთია მათი უვარგ[...]ბისა და ოპოზიციის სიმართლისა.

გულით ვუსურვებთ ოპოზიციას სიმ[...]თლესთან ერთად ძალაც მოიპოვოს [...] შეიძლოს ქალაქის თავად ამოირჩიოს [...] მოღვაწე, რომელსაც ცოდნა და მხნ[...]ბასთან ერთად საზოგადოებისადმი ერთ[...]ლობა და სიყვარული ჰქონდეს, რომელ[...] შეიძლოს მთელის თავის ძალ-ღონით [...]ხუროს ყოვლად ჩამორჩენილს და დაქ[...]თებულს ქუთაისს.

ამისათვის საჭიროა ერთობა და დი[...]პლინა. თუ ოპოზიცია დანაწილდება, [...] ნიშნები, სამწუხაროდ, კიდეც სჩანს, [...] გამარჯვებაც საეჭვო იქნება. ღმერთმა [...]ქმნას!

მხატვართ გადასწყვიტეს სასტიკი მოახდინონ ადგილობრივ ნაწარმო-შორის: ამისთვის არჩეულ იქმნა ჟი-რომლის წევრებად იქმნებიან: ხო-ვიჩი, შმერლინგი, გაბაშვილი, შამ-ვი, შულცი და პოგორელოვისა.

შინაგან საქმეთა სამინისტრომ შეატ-ნა კავკასიის საბეითალო სამმართვე-რომ იგი გზავნის კავკასიაში 2 ზეი-40,000 სულის საქონლისათვის ასა-მასალით. აცრასთან ერთად ჭირიან ლ ს დახოცვასაც არ უნდა დაანებონ აცრას არ უნდა მიმართონ იმ შემ-აში, თუ მარტო დახოცვით შეიძლება გავრცელების შემცირება. აცრამდე ელი სიაში უნდა იქნეს შეტანილი ითოეულს თავ-თავის ნომერი უნდა დეს. ჭირიან საქონელს არ უნდა აუ-უნდა აუცრან საეჭვო საქონელს და ანას, რომელიც ჭირიან რაიონში იმ-ბა. ზეითალი, რასაკვირველია, მოვა-თვალ-ყური ადევნოს აცრილ საქო-და თუ 10—15 დღის განმავლობაში მობრუნდა, ჭირი მეორეთ აუცრას. ლის შემდეგ ჭირის შიში აღარ არის. ლ-ფეხ საქონელს არ უნდა აუცრან.

თერგის სასოფლო სამეურნეო საზო-ების საბჭომ მოსწერა კავკასიის-სამე-ო-სამრეწველო გამოფენის უმთავრეს -კომიტეტს, რომ თერგის სამეურნეო-გადოების 15 აპრილის დადგენილებით ტეტს გამოეგზავნება მეურნეობა-მრეწ-ობის საუკეთესო ნაწარმოებთათვის ექ-ენტების დასასაჩუქრებლად ერთი დიდი რი პატარა ვერცხლის მედალი, 5 ჯაოსი და 10 ქების ფურცელიო.

დ. ხონიდან გვატყობინებენ: „ადგი-რივ ახალ-გაზდობის თაოსნობით აშე-ლი იქმნა საზაფხულო თეატრი, რო-მიაც 29 აპრილიდან დაიწყება წარმო-ების მართვა როგორც გადმოგვცემენ, თილსაქმის მოთავეთ განზრახვა აქვთ ონ ადგრეთვე იაფფასიანი სახალხო წა-დგენები და მოიწვიონ ხოლმე ქუთაისი-და ტფილისიდან ქართული თეატრის სტები. დიდი თანაგრძნობა გამოუცხადა ალ საქმეს ჩვენმა ნიჭიერმა მსახიობ-ა ნ. გაბუნია-ცაგარლისამ, რომელმაც ცხადა მონაწილეობის სურვილი უსას-ოდ. სასურველი იქნება აგრეთვე, რომ ატიული საზოგადოებაც დაეხმაროს ს მოთავეთ პიესების მიწოდებით, რად-ც ბევრი საინტერესო პიესები ჯერ-ობით დაბეჭდილი არ არის და მათი ვება შეიძლება მხოლოდ დრამატიული გადოების ბიბლიოთეკიდან.

დ. ახალსენაკიდან გვატყობინებენ, იქ ამ ჟამად ჩამოსულა უცხოეთიდან ფრანგი, რომელიც ურიგებს მემამუ-ს უფასოდ ჩინეთის ჭინჭრის (რამი) ნე-ს იმ პირობით, რომ შემდეგ მას მიჰყი-ხსენებულ მცენარის ნედლი ღეროე-ავისივე კანით (კანაფით) ფუთი 6 კა-დ, ყველა ეს ნერგები შეძენილი აქვს ამ გს ჩაქვის საუფლისწულო მამულიდან, ც ამ ორი სამი წლის წინეთ ჩინეთის რის (რამის) მოვლა გაშენების საქმეს ყურადღება ჰქონდა მიქცეული, და ფულიც დაეხარჯა საუფლისწულო ბას აგრანომების ჩინეთში გაგზავნაში, ნების შეძენაში და სხვა. მცენარემაც ხოვოდ იხეირა ჩვენს სამშობლოში, ამ ბოლოს ჩაქვის საუფლისწულო მა-ის სპეციალისტები იმ დასკვნამდე მი-ნ, რომ სასარგებლოდ სცნეს ხსენე-ი მცენარის გაშენება სრულებით შეე-ტათ. ერთი ფუთი კანის (კანაფის) გა-(დაშორება ღეროდან) მათ უჯდებო-20 მანეთამდე, ახალებდნენ კი რუსეთ-და სხვა ევროპის ბაზრებზე ოთხ (4) ად.

ორშაბათს, 23 აპრილისათვის, დანი-ლი კრება ქალაქის სამმართველოს შემ-ელ გამსესხებელი კასის წევრთა არ შე-სდგა, რადგანაც კრებაზე წევრთა საკმაო რიცხვი არ დაესწრო.

✦ შაბათს, 28 აპრილს, მოხდება კრება ტფ. საქალაქო გამგეობის ყველა მოხელეთა შემნახველ-გამსესხებელ კასსის პროექტის განსახილველად.

✦ აღმზრდელ და მასწავლებელ ქალთა ტფილისის საზოგადოების წევრთა წლიური კრება, რომელიც დანიშნული იყო ორშა-ბათს, 23 აპრილს, არ შესდგა, რადგანაც წევრთა კანონიერი რიცხვი არ გამოცხად-და.

✦ გუშინ-წინ ქალთა ტფ. 1-ლ გიმნა-ზიაში გაიმართა წლიური აქტი, რომელზე-დაც კარგ მოსწავლეთ დაურიგეს საჩუქ-რები.

✦ დღეს ტფილისის 1-ლ სავაჟ გიმნა-ზიაში დამიშნულია საჯარო გამოცდა მო-წაფეებისა სამხედრო ვარჯიშობაში და გი-მნასტიკაში.

✦ კადეტის კორპუსის უკანასკნელ კლას-ში წერის ეგზამენები გათავდა. ზეპირი ეგ-ზამენეზი დაიწყება 30 ამ თვეს.

✦ ქალაქის საბჭოს კომისია ერთხელ კიდევ წავიდა ნატახტრის წყაროების დასა-თვალიერებლად. საქმე წინ ვერ წასწიეს, ან რა უნდა გააკეთონ, როცა უმთავრესი კითხვა ჯერ კიდევ გამოურკვეელია: რა ღი-რსებისაა ხსენებულ წყაროების წყალი.

✦ სადგურ ტფილისსა და ხაშურს შუა დაარსებულ იქმნება 4 ახალი გასაჩერებელი მატარებლებისა.

✦ კავკასიის რკინის გზებზედ შემჩნეუ-ლი ყოფილა, რომ ხშირად მოხელეთა დაუ-დევრობით გაგზავლილ დეპეშების შინაარ-სი ისე მახინჯდება ხოლმე, რომ შემდეგ მათ აღსადგენად ძალიან ბევრი დრო იკარ-გება. ამ გარემოებისათვის ყურადღება მიუ-ქცევია რკინის გზის სამმართველოს უფ-როსს და ცირკულიარული მიწერილობა გაუგზავნია მოხელეთათვის, რომელშიაც აფრთხილებს მათ, რომ მათი დაუდევრო-ბით დეპეშების შინაარსი არ იქმნეს ხოლ-მე გადამახინჯებული, წინაამდეგ შემთხვე-ვაში დამნაშავენი პირველად იქმნებიან და-ჯარიმებულნი 3 მან., მეორეჯერ სამის თვის განმავლობაში ჯამაგირის 5 მან. შე-მცირებით და მესამე ჯერ სულ გამოირიც-ხებიან სამსახურიდგან.

✦ ამიერ კავკასიის რკინის გზის სამმარ-თველოს უფროსის მიერ გამოცემულ ცირ-კულიარით, იმ პირთ, რომელთაც ჰსურთ რკინის გზის სამმართველოში იმსახურონ და არ ითხოვენ, რომ ჩარიცხულ იქმნენ სახელმწიფო სამსახურში, შეუძლიანთ თხოვ-ნები შეიტანონ სამმართველოში უმარკოდ.

✦ ქალაქის გამგეობის უკანასკნელს სხდომას გამგეობის წევრმა ბ. ხოსროევმა წარუდგინა კუკიის წმ. ნინოს სახელობის სასაფლაოს მზრუნველის მოხსენება, რომე-ლშიაც მზრუნველი თხოულობს ნება მიე-ცეს გამართოს აღნიშნულ სასაფლაოს წინ ბაღი. ქალაქის გამგეობამ, მიიღო რა სა-ხეში ის გარემოება, რომ ის მიწა, რომელ-ზედაც ბაღი უნდა გაკეთდეს, არის ქალა-ქის საკუთრება და აგრეთვე ის, რომ დიდი მნიშვნელობა ექმნება იმ კუთხისათვის აღ-ნიშნულ ბაღის გამართვას, დაადგინა—მიე-ცეს ნება სამზრუნველოს, რომ მის გამგე-ობის ქვეშ იყოს აღნიშნული ბაღი, მხო-ლოდ თუ ვინიცობაა შემდეგ გაუქმებულ იქმნა ბაღი, მაშინ აღნიშნული ადგილი უნდა გადაცემულ იქმნეს ქალაქის სამმარ-თველოს განკარგულებაში.

✦ 23 აპრილს ქ. გორში ამოვარდა საშინელი ქარიშხალი და წვიმა, რომელსაც მოჰყვა მსხვილი სეტყვა 10 წამის განმა-ვლობაში.

✦ ცენტრალურ სატუსაღოში ამ ჟამად იმყოფება 466 მამაკაცი და 21 ქალი; მეტეხში-353 მამაკაცი და 7 ქალი, სულ 819 მამაკაცი და 28 ქალი.

✦ ოსმალეთის სულთანმა უბოძა ოსმა-ლეთის უმთავრესს კონსულს ტფილისში პირველ ხარისხის მეჯიდიეს ორდენი.

✦ გაზეთ „როსსიაში“ ვკითხულობთ: „საერო განათლების სამინისტროს ერთ სანდო პირისაგან შევიტყეთ ხმა, რომლის მიხედვით საშუალო გიმნაზიები გაყოფილი იქნება სამ კატეგორიად: 1) რეალური გიმ-ნაზიები, 2) სატახტო ქალაქის გაზეთე-ბი, სადაც ბერძნულ ენის შესწავლა სავალდებულო არ იქნება და 3) პროვინ-ციის გიმნაზიები, სადაც ბერძნული ენა სრულებით არ იქნება.

✦ ვ. ი. კოვალევსკის თავმჯდომარეობით დაიწყებს მუშაობას კომისია, რომელსაც მი-ნდობილი აქვს გამოიკვლიოს კითხვა სამ-რეწველო საქმეებზედ გადასახადის შემო-ღების შესახებ ქალაქების სასარგებლოდ.

✦ როგორც ვიცით, საოჯახო სამრეწ-ველო გამოფენა დანიშნული იყო პეტერ-ბურგში 1902 წლის დიდ-მარხვისათვის. ეხლა იტყობინებიან, რომ ეს გამოფენა გა იმართება ამ წლის დეკემბერში.

პრესსა

ფილოსოფიის დოქტორს მ. მ. ფილი-პოვს წარუდგენია საერო განათლების მი-ნისტრის ვანნოვსკისათვის სამოსწავლო სა-ქმის რეფორმის პროექტი, რომელიც და-ბეჭდილია გაზეთ „პეტერბურგსკია ვედო მოსტის“ 19 აპრილის ნომერში. აი ეს პროექტიც:

1) დაბალი სკოლები უნდა იქმნეს საერობო ტიპისა, და სწავლა საერთო და სავალდებულო უნდა იყოს; 2) საშუალო სკოლებში უნდა მოის-პოს ძველი ენების სავალდებულო სწავლა; ძველ ენებს ისწავლიან მხოლოდ მსურველნი და ისიც სამ უკანასკნელ კლასში. მათ მაგიერ შემოღე-ბულ უნდა იქმნეს საბუნებისმეტყველო საგნების და ახალი ენების სწავლება. აუცილებელია შემუ-შავდეს ნორმალური წესდება მშობელთა წრეემი-ს და გამოირკვეს მათი დამოკიდებულება პედა-გოგიურ რჩევებთან; 3) უნივერსიტეტებში გაყვა-ნილ უნდა იქმნას სწავლისა და სწავლების სრულ აკადემიურ თავისუფლების პრინციპი. მართვა-გამ-გეობის მხრივ მათ უნდა მიენიჭოს სრული შინა-განი ავტონომია. პრივატ-დოცენტურა უნდა დარ-ჩეს, მხოლოდ გაუმჯობესებულ უნდა იქმნეს მისი მატერიალური და იურიდიული მდგომარეობა. უმაღლესს სასწავლებლებში პოლიცია ვერ უნდა შედიოდეს. საუნივერსიტეტო ინსპექცია, როგორც პოლიციური დაწესებულება, უნდა მოისპოს. მის მაგიერ უნდა აღდგენილ იქმნას უნივერსიტეტის სასამართლო მთელის თავის სივრცით. სასამართ-ლოს სხდომებში მონაწილეობას უნდა იღებდნენ ყველა კურსების წარმომადგენელნიც. სტუდენ-ტებს უნდა მიეცეთ საკურსო ორგანიზაციის უფ-ლება. გარდა ამისა ყოველ ორგანიზაციას, რო-მელსაც მიზნად ექნება სტუდენტების მატერიალურ ან გონებრივ მდგომარეობის გაუმჯობესობა, არა თუ არ უნდა სდევნიდნენ, არამედ ხელსაც უნდა უწყობდნენ. სტუდენტებს უნდა მიეცეთ უფლება, გარდა ზემოხსენებულ დეპუტატების არჩევისა, საკურსო „მამასახლისების“ არჩევისაც. გარდა ამი-სა აღიარებულ უნდა იქმნას ყრილობის თავისუფ-ლება.

როგორც ჰხედავს მკითხველი, ბ. ფი-ლიპოვის პროექტიც არ განსხვავდება იმ აზრებისაგან, რომელთა შინაარსი ჩვენ ამ დღეებში მოვიყვანეთ მეთაურს წერილში.

პროვინცია

გორი. გორში ქართველ კათოლიკეთ რი-ცხვი ძველად დიდი იყო, შემდეგ და შემდეგ მცხოვრებთა რიცხვმა გამრავლების მაგიერ თით-ქმის ერთს წერტილზე იწყო შეჩერება. ამ 60 წლის წინედ გორის ქართველ კათოლიკეთ შო-რის იყო ასეთი გვარები: ჩილოყაშვილი; ერი-სთავი, ბაქრაძე, შაჭჭავაძე თარხნიშვილი და მრავალიც სხვანი, დღეს აქ ამ გვარის წევრთა ხსენებაც აღარ არის.

კათოლიკეების შემცირებამ, ანუ მცხოვრებთა ერთს საფერხურზე დადგომამ აქაურს ეკკლესია-ზედაც იქონია გავლენა და იგი ცოტათი დაქვე-ითებას მიეცა. დღესკი, მადლობა ღმერთს, ამ ეკკლესიის მოძღვრებმა პატრმა გაბრიელ ასლა-ნიშვილმა თავს იდვა ეკკლესიის უზრუნველ-ყოფა დათვარვა. ამიტომ მან ეკკლესიის ალაგზე გამა-ძრახა სხვა და სხვა შენობების აგება და უკვე აშენებს კიდევაც. ამის გარდა მან კასრის მონასტრის ალაგზე მშვენიერი ბაღი გააშენა, სადაც სულ კაი ხილის ხეები დარგო.

იმედია, რომ პატივცემული მოძღვარი თავის მხნეობას გულსავინდებურად განაგრძობს და იგი ბევრს ასეთს საქმეებს შესძღვნის გორის მცხო-ვრებ მკვიდრ ქართველთ.

ზ—ია

—

ქიზიყი. სასოწარკვეთილებას მიცემული ქი-ზიყელი ცოტათი გონს მოვიდა: 15 ამ თვეს დაიწყო მშვენიერი ჟუჟუნა წვიმა და სამ დღეს გასტანა. მოასულიერა სიცხე-გვალვისაგან გა-დამხმარი ჯეჯილები, დასდო თავის ელფერი მინდორს. გლეხ-კაცის სიხარულს საზღვარი არა აქვს. გაწკიპა სახნის-საკვეთი, გაიმართა გუ-თანი, გაეშურა მინდვრისკენ ფეტვების სახნა-ვად. ყველა მიეშურება საქმეზედ, ყველა ხა-რობს აღარ ფიქრობს, თუ რომელ სოფელს მივატანო საინგილოში ლუკმა პურის საშოვნე-ლად.

ქვემო მაჩხაანის სასოფლო ქსენონი მოთავ-სებულია დაქირავებულ შენობაში. ქირას იხდის წელიწადში 240 მ.; ქსენონის კეთილ დღეობის მსურველთ განიზრახეს საკუთარი შენობის აშე-ნება. მათისავე მეცადინეობით მოუვიდათ შენო-ბის გეგმა ბ. გუბერნატორისაგან. საზოგადოე-ბამ დაადგინა განაჩენი იშუამდგომლონ უმაღ-ლეს მთავრობასთან მიეცეთ სესხათ ათასი თუ-მანი (10,000 მ.) იმ საზოგადო თანხიდან, რომელიც აქვთ სასოფლო მაღაზიების პურის ფულიდან ბანკში, ქსენონის შენობის ასაშენებ-ლად იმ პირობით, რომ ეს ფული ათ წელიწადს შევსებული იყოს ქსენონის თანხიდან და ქსენონში მოსამსახურე პირთაგან, რომელნიც იცხოვრე-ბენ ქსენონის შენობაში ქირით. განაჩენი წარ-დგენილია სადაც ჯერ არს.

ვიდრე მთავრობისაგან ნება-რთვა მოვიდო-დეს, ქსენონის კეთილის მსურველთ განიძრა-ხეს შენობის დაწყება; განძრახვა სისრულეშიაც მოიყვანეს: ადგილი შეიძინეს, ერთმა აღუთქვა 3000 მ მასალის მიცემა, ორმა პირმა 5000 მ. სესხად მცირე სარგებლით: მხოლოდ საზო-გადოებას სთხოვეს მუშაობით დახმარება. დაი-წყეს მუშაობა, ადგილის გასწორება, ქვა-ქვიშის შეძენა. ასე რომ მომავალ შემოდგომაზედ უნდა მზად ყოფილიყო შენობა, მაგრამ დღეს მარტო ვხედავთ რამდენსამე საჟენს გამოსწო-რებულ ადგილს და სხვა არაფერს. მუშაობა შეჩერებულია. სხვაგან კი არ ვიცი და აქ კი ასეა: თუ ერთი ხიდს აკეთებს გასავლელად, მეორე იმავე ხიდს ანგრევს. ჩემი სახელი კი არ ერქმევა და აბა რაღა კაცი ვარ, რომ სხვამ სახელი მოიხვეჭოსო. ასევე დაემართა ქსენო-ნის შენობას; აირია მონასტერი, აიწეწ დაიწეწა საქმე, მუშაობაზედ აიღებინეს ხელი...

იმედია, საქმის დამწყობი არ გაიტეხს გულს, არ შეუშინდება მითქმა-მოთქმას, მოიკრეფს ძა...-ღონეს და შეუდგება ისევ საქმეს.

მ—ი.

წერილი რედაქციის მიმართ.

ბატონო რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ მომცეთ შეძლება თქვენი გაზეთის საშუალე-ბით პასუხი გავსცე „ივერიის“ თხუნჯს ჩიო-რას და მის შეგირდს ვ. სეფის-პირელს (ივერია № 76, 1901 წ.) თავდა-პირველად (რა-კი ჩიორამ გაიხსენა ეს) მინდა გამოვარ-კვიო ზესტაფონის სცენის ამბავი, რომელიც ჩიორამ ივერიის № 54 1900 წ. გადამახი-ნჯებულად დაბეჭდა. მთელი ეს აურ-ზაური იმ-ან გამოიწვია, რომ ვითომ მე სცენის მოწყო-ბილება წევრების დაუკითხავად გადამეცეს სამკი-თხველოსათვის. აი ეს დაიხვია ხელზე ჩიო-რამ და იქამდი მივიდა, რომ მეტსმეტე გოჯი მიწოდა... და სხვა დაცინვას ხომ საზ-ღვარი აღარა ჰქონდა, თუმცა არა ერთხელ და ორჯელ ჩიორას თითონ პირადაც და წერი-ლობითაც ავუხსენი სცენის გადაცემა სამკით-ხველოზე მარტო ჩემი საქმე არ იყო მეთქი, მაგრამ თავის გასამართლებელი წერილი მაინც

არ დამიბეჭდა, თუმცა ერთხელ შემპირდა კიდეც.. ერთი სიტყვით, რომ ეს წერილი არ გაგვიგრძელდეს, სცენის გადაცემა სამკითხველოზედ გამოიწვია ვარდენ ჩხაიძის განცხადებამ სასამართლოს წინაშე და ყველა წევრები არა თუ წინააღმდეგნი, პირ იქითაც მეხვეწებოდნენ: „გავაუქმოთ სცენა და სამკითხველოს გადავსცეთო, ამის დასამტკიცებლად დავასახელებ შემდეგ პირებს: ბიკტორ გაჩეჩილაძეს, ილია მაღლაკელიძეს, ფილიმონ გაჩეჩილაძეს, ვანო არდიშვილს, ალექსანდრე აბაშიძეს ვანო საყვარელიძეს, ლუკა კელენჯერიძეს, ოლიმპიადა ბაქრაძეს, კოწია მოდებაძეს დარისპან მარაქველიძეს და ბესარიონ დეკანოსიძეს. აი ამ ზემოხსენებულმა პირებმა სთქვან, თუ მე ამაში ვტყუვი და თუ ყველა ესენი თანახმანი არ იყვნენ, რომ სცენა სამკითხველოსთვის გადაცემულიყო... მხოლოდ წინააღმდეგი იყო ვარდენ ჩხაიძე, რადგან მას სცენის გამგეობის წევრობაზე ხელი აღებინეს...

მაგრამ ვინ არ იცოდა ზესტაფონის სცენის ისტორია? თვით ადგილობრივმა ადმინისტრაციამ დაწვრილებით იცოდა ყველაფერი, რომ აქ კანონის წინააღმდეგი არაფერი იყო, და ამიტომაც ზემოხსენებული განცხადება უყურადღებოდ დარჩა.. (ამას დავამტკიცებთ მოწმების ჩვენებით, თუ საჭირო იქნება) აქვე უნდა აღვნიშნოთ ის გარემოებაც, რომ სცენის მიღება სამკითხველომ დააგვიანა და შემდეგ თითონ სცენის პატრონებმაც აღარ გადასცეს ასე რომ სცენა დღეს ისევ ცალკეა... და ამ სცენის გამგეთ სხვათა-შორის ვითვლები მეც, და თუ ისე უწესობა „თაღლითობა ჩამდინა როგორც ამის ჩიორა და მის დამქაშნი მაბრალებენ, ნუ თუ ვერ გამაძევებს მეც ამ ოთხი წლის განმავლობაში სცენის გამგეობის წევრობიდგან, ისე როგორც ბ. ჩხაიძე.

ახლა გადავიდეთ ჩემ მიერ გამოცემულ წიგნაკზე, რომელიც ამ რამოდენიმე კვირის წინედ დავბეჭდეთ. ჩვენი დაბეჭდილი წიგნაკი, სიმართლე უნდა ვსთქვათ, თავის თავად დიდი ღირსებისა არაა, მაგრამ არც ისეთი ცუდია, რომ მან საზოგადოება გარყვნას... ჩვენ წიგნაკში არც ერთი (გარდა ერთისა თუ ორისა) ისეთი რომ არ არის დაბეჭდილი, რომელიც უმალ ან „ივერიაში“ არ დაბეჭდილიყოს და ან „ცნობის ფურცელში« ბატ. ვ. გუნიას რედაქტორობის დროს. არა მგონია ან «ივერია» («ჩიორას» წერილებს გარდა) ან «ცნობის ფურცელი» იმისთანა რამეებს ბეჭდავდნენ, რომლებიც საზოგადოებას რყვნის. ასეთი უმგზავსოება რომ ყოფილიყო წიგნაკში, თითონ ჩიორა მას არ დამალავდა. ვიმეორებ, იმისთანა არა არის რა, ვისაც საინტერესოდ მიაჩნია, გადაათვალიეროს ჩვენი წიგნაკი და დარწმუნდება ჩვენს სიმართლეში... ამ წიგნაკით არ დაასრულეს ლანძღვაგინება და გადაწყვდენ ჩვენ დაბეჭდილ «სახალხო კალენდარს», იქ, რასაკვირველია, ვერაფერი უპოვნიათ ხელ ჩასავიდებელი მისთანა, რომ «ჩიორასათვის» ფეშქაშად მიერთმია მის ყვირილის კორესპონდენტს, მხოლოდ დიდის ძიების შემდეგ გამოუძებნია, რომ კალენდარში «ამერიკულ ვაზის გაშენების» შესახებ წერილი დ. ჭიჭაშვილს არ ეკუთვნისო და ის ამოღებულია სტაროსელსკის წიგნაკიდანო. ვთქვათ ეს ასთეა, მერე და რა-გნებავთ ბატონო? რათ დაგჭირდათ თქვენ მისი ძებნა, ჭიჭაშვილის არის თუ სტაროსელსკის? რომელი უფრო კარგი გამოცდილი აგრონომია—სტაროსცსკი თუ ჭიჭაშვილი, რომელიც კალენდარის საგრონომო ნაწილის ხელმძღვანელად არის მოხსენებული, ისე როგორც სხვები, და არა წერილის ავტორებად. ეს კარგად უნდა გაეგეგოთ, რომ გონებას უკუღმართობა არ გაბრმავებდეთ...

მიხეილ გაჩეჩილაძე

საღამოს დეპეშები

24 აპრილი

პეტერბურგი. 23 აპრილს პეტერბურგი მორთული იყო დროშებით. ყველა ეკლესიებში, სახელმწიფო დაწესებულებებში, ჯარებში და სასწავლებლებში გარდახდილ იქმნა სადღესასწაულო წირვა და წარმოთქმულ იქმნა მრავალ ჟამიერ მეფის სახლობის სადღეგრძელოდ. განსაკუთრებულ საყურადღებო წირვა იყო ისაკიევის საკრებულო ტაძარში. საღამოთი ქალაქი გაჩირაღდნებული იყო.

უმაღლესი დათვალიერება ჯარებისა, რომელიც დანიშნული იყო 24 აპრილისათვის, გადაიდო სხვა დროსათვის.

23 აპრილს პეტერბურგში და მიდამოებში მთელი დღე საშინელი ნამქერი მოჰქონდა ქარს. შესამჩნევად აცივდა.

კიევი. კიევის ბირჟაზე დაიწყო საგანგებო კრებები შაქრის ბაზრის საბირჟო ბიულეტენების მოსაწესრიგებლად. ხვალ გაიხსნება სხდომები სახელმწიფო ეგზამენების კომისიისა—ფილოლოგიურ, მათემატიკურ და იურიდიულს განყოფილებებზე. სულ 307 თხოვნაა მირთმეული.

ოდესსა. რუსის საზოგადოების გემი „ცარ“ გაიგზავნა კუნძულ კრიტზე. იქვე იგზავნება 173 ცხენოსანი ჯარის კაცი, რომელიც შესდგა ვოლოსცსკის პოლკისა რაზმებისაგან და გაიგზავნენ კრიტზე იმ ჯარის კაცთა ნაცვლად, რომელნიც აქამდე იყვნენ კრიტზე და ვადა გაუთავდათ სამსახურისა.

სარატოვი. გაზაფხულის ნათესობა კარგ ამინდზე ითესება. შემოდგომის ნამუშავარი კარგა დრო გამოშვებით წვიმა მოდის.

როსტოვი დონზე. კარგს მოსავალს მოელიან ბალახისას. რიგიანი ჯეჯილებია.

თეირანი. „კელნის გაზეთის“-გან გავრცელებულმა ხმამ, ვითომ შაჰი მძიმედ შეიქმნაო, აქ გამოიწვია გაკვირვება და [illegible]არს ჰყოფენ ამ ხმას ისე, როგორც იმ 121 ვითომ თეირნის მცხოვრებნი აღელვებულნი იყვნენ.

პეკინი. პირველი რაზმი ამერიკელ ჯარისა დილას წავიდა ტაკუში.

ლონდონი. კიტჩენერი იტყობინება პრეტორიიდგან: „უკანასკნელის ცნობებით, ინგლისელთა სხვა და სხვა რაზმებმა მოჰკლეს 4 ბური, დასჭრეს—5 და ტყვედ წაიყვანეს 118; თავის ნებით დამორჩილდა ინგლისელთ30 ბური, ხელთ ვიგდეთ დიდძალი სამხედრო მასალა და 120 ფურგონი“.

სტოკჰოლმი. სენატის კომისიამ, რომელიც იხილავდა კითხვას საყოველთაო სამხედრო ბეგრის დაწესებისა და მხედრობის ორგანიზაციის ძირითად შეცვლის შესახებ, დაასრულა თავისი შრომა და წარუდგინა სენატს მოხსენება. კომისიის უმრავლესობამ მოიწონა მთავრობის კანონ-პროექტი, რომელიც ქვეყნის დასაცველად თხოულობს $22^{1}/_{2}$ მილიონ კრონით მეტს; ხმელეთის ჯარზე წელიწადში უნდა დაიხარჯოს 45 მილ. კრონი, საზღვაოზე—14 მილიონამდე.

ბერლინი. 22 აპრის, საიმპერიო კანცლერის ბიულოვის თავმჯდომარეობით, მოხდა საიდუმლო სხდომა პრუსიის სამინისტროსა.

ბერლინი. გაზეთ „რეიჰსანცეიგერ“-ის დამატებაში დაბეჭდილია, რომ მიკელის, გამერშტეინის და ბრეფელდის თხოვნები სამსახურიდან გამოსვლის შესახებ შეწყნარებული არიანო; ამასთანავე მიკელი დაინიშნა ზედა პალატის წევრად, გომერშტეინს ებოძა გვირგვინი წითელი არწივისა პირველის ხარისხის, ხოლო ბრეფელდს—წითელი არწივის ორდენი პირველი ხარისხისა მუხის გვირგვინით. რეინბიბენი დაინიშნა ფინანსთა მინისტრად, პოდბელსკი—შინაგან საქმეთა მინისტრად, კომმერციის სოვეტნიკი მელლერი—ვაჭრობის მინისტრად და საიმპერიო ფოსტის დირექტორი კრეტკე—საიმპერიო ფოსტის სტატს-სეკრეტრად.

კონსტანტინეპოლი. საერო განათლების მინისტრი ციუხნი-ფაშა დაინიშნა ფინანსთა მინისტრად, ამასთანავე დროებით დარჩება საერო განათლების მინისტრის თანმდებობის აღმასრულებლად.

კონსტანტინეპოლი. რადგანაც ილდიზ-კიოსკში ცნობები მოვიდა ოსმალეთსერბიის საზღვრებზე არეულობის შესახებ, ამიტომ ოსმალეთის მთავრობამ სთხოვა სერბიის საელჩოს შეატყობინოს მას დაწვრილებითი ცნობანი. საელჩომ უპასუხა, რომ საქმის შესატყობად გამოძიება დაინიშნაო. არეულობის დროს დაჭრილ იყვნენ ოსმალელნიც და სერბიელნიც.

ბრიუსსელი. საზღვარ გარედ გავრცელებულ ტყუილ ამბების საწინააღმდეგოდ ბელგია აცხადებს, რომ იგი ჩინეთისაგან თხოულობს ზარალის საზღაურად მხოლოდ 30 მილიონ ფრანკს.

ბერლინი. რუსეთის დედოფლის სახელწოდების დღესასწაულის დღეს გადახდილ იქმნა საელჩოს ეკკლესიაში სამადლობელი პარაკლისი.

ბერლინი. ახალ მინისტრების დანიშვნა არ გამოიწვევს პოლიტიკის შეცვლას. ბიულოვი ეხლა უფრო მეტ გავლენას მოიპოვებს. შინაგან საქმეთა ახალი მინისტრი პოლიტიკურ ასპარეზზე სრულიად უცნობია.

პეკინი ოთხმა გერმანელმა პორუჩიკმა დაზვერეს ადგილი კალგანსა და ტატუნფუს შუა ას კილომეტრზე შანსის პროვინციაში, მათ არ შეჰხვედრიათ ჩინელი ჯარები.

კაპშტადტი. ბურებმა დაიბანაკეს დეტუინთან, კენგორდებიდან დასავლეთით, და სვერტკოპზე, ბრანდფლედიდან 15 მილის სამხრეთით. ისინი სიმაგრეებს აშენებენ კაპის ახალშენის შუა ნაწილში. შეპერსის, მალანის და გუგოს რაზმები, მეტად შევიწროებულები, იძულებულნი შეიქმნენ დაეწიათ აღმოსავლეთისაკენ. მაიორმა კევემ, რომელიც კრუიცინგერს სდევნიდა, ამ უკანასკნელს ბრძოლა გაუმართა დრიფონტენთან. ბურებმა დაკარგეს დაჭრილი ხუთი კაცი და 23 ცხენი. კრუინცონგერის ჯარის ერთმა ნაწილმა რაინესთან დაწვა მატარებელი სანოვაგით სავსე.

კლერკსდორპი. ბურებმა, რომლებიც რამდენიმე ხანს გარტბესფონტენთან იდგნენ, დასტოვეს ეხლა ეს პოზიცია და წავიდნენ სხვა-და-სხვა გზებით. უმეტესი ნაწილი, დელარეის მეთაურობით, წავიდა სამხრეთისაკენ, დანარჩენები ჩრდილოეთისაკენ.

ვაშინგტონი. აქ ამტკიცებენ, რომ ამერიკა ცდილობს გზა გაუხსნას ჩინეთში ყველა სახელმწიფოებს თავისუფალ ვაჭრობისათვის და რომ ამ აზრის მომხრეებიც ჰყავსო.

ლონდონი. საზოგადოებათა პალატა. კრანბორნი აცხადებს, რომ, როგორც მთავრობამ შეიტყო, რუსეთის მთავრობას კიდევა აქვს განზრახვა მანჯურიიდან ჯარები გამოიყვანოს, მხოლოდ უარი განაცხადა ჩინეთთან მოლაპარაკებაზე მანჯურიიდან ნაწილ-ნაწილ ჯარების გაყვანის საქმეზე და განაცხადა, რომ ეხლა უნდა განაგრძოს ნაწილ-ნაწილ დაპყრობა ამ ოლქისა (ირონიის გამომხატველი მოწონება ირლანდიელთა მხრივ). მანჯურია ჩინეთს მთლათ მაშინ დაუბრუნდება, როდესაც ჩინეთში დამყარდება ნორმალიური წეს-წყობილება და როდესაც დაწესდება ისეთი მთავრობა, რომელ საც შეეძლება უზრუნველ ჰყოს რუსეთი მოსალოდნელ არეულობისაგძნ. შემდეგ დაკითხვაზე კრონბორნმა უპასუხა, რომ ინგლის-გერმანიის შეთანხმება კორეიას არ შეეხება. შემდეგ კრანბორნმა განაცხადა, ხმები მოდისო, რომ იანცზეს პროვინციაში შეიძლება კიდევ მოხდეს აჯანყებაო, მაგრამ ამის შესახებ ნამდვილი არაფერი ვიცითო. დილონის დაკითხვაზე კრანბორნმა სთქვა, რომ პრინც ტუანს მიესაჯა სამუდამო დაპატიმრება ჩინეთის თურქესტნის საპყრობილეში. ეს განაჩენი უკვე აღსრულებულია და ჩინეთი პირობას იძლევა, რომ არ დაარღვევს მას. ეს განაჩენი ეთანხმება ევროპიელთა მოთხოვნას. ტუნფუსიანი გადასახლებულ იმნა კამგუში, სადაც მას მოელის სხვა სასჯელიც.

როსმიტი. წარსულ ღამეს საშინელმა ქარიშხალმა კვლავ გააფუჭა რკინის [illegible] ლიანდაგი ტაიბოშთან, რის გამოც ს[illegible] სტო მატარებ[illegible]

კილი: [illegible] რუსეთის სამხედრო გემი „ედინბურგის [illegible] ცოგი“ და სადარბაზოდ იყო გემის [illegible] როსთან, რომელმაც მაშინვე გადაუ[illegible] დარბაზობა.

ლონდონი. უკანასკნელის ცნობ[illegible] აპრილის განმავლობაში ბურებმა მოუ[illegible] ინგლისელთ 8 ოფიცერი და 122 ჯ[illegible] კაცი· დაუჭრეს ოცი ოფიცერი და [illegible] ექვსი ჯარის კაცი. ტყვედ წაიყვან[illegible] ოფიცერი და 94 ჯარის კაცი.

რედაქტორი	გამომცემე[illegible]
ალ. ჭყონია.	ალ. ჯაბად[illegible]

გამოსადეგი ცნობანი

მიმოსვლა რკინის გზის მატარებლე[illegible]

(ფრჩხილებს გარედ ნაჩვენებია პეტერბურგის ს[illegible] ფრჩხილებში კი—ტფილისის).

სწრაფი მატარებელი № 2 ტფილისიდა[illegible] ქოში გადის კვირაში ერთხელ – ოთხშაბათ[illegible] დილის 7 ს. 56 წ. (8 ს. 54 წ.), [illegible] ჩადის საღამოს 9 ს. (9 ს. 58 წ.).

სწრაფი მატარებელი № 1 ბაქოდან ტ[illegible] სში გადის დილის 6 ს. 50 წ. (7 ს. 48[illegible] ტფილისში ჩამოდის საღამოს 8 ს. 12 წ[illegible] ს. 10 წ.

საფოსტო მატარებელი № 3 ბაქოდან [illegible] ლისში გადის ღამის 11 ს. 15 წ. (12 ს[illegible] წ.). ტფილისში ჩამოდის ნაშუადღევის 5 [illegible] 35 წ. (6 საათ. 33 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბათუმშ[illegible] დის საღამოს 6 საათ. 30 წ. (7 ს. 28 [illegible] ბათუმში ჩადის დილის 7 ს. 10 წ. (8 ს[illegible]

მგზავრთა მატარებელი № 5 ბაქოდან [illegible] ლისში გადის ნაშუადღევის 3 ს. 5 წ. ([illegible] 3 წ.), ტფილისში ჩამოდის დილის 8 ს. 2[illegible] (9 ს. 21 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბათ[illegible] გადის დილის 9 ს. 3 წ. (10 ს. 1 წ.), ბა[illegible] ში ჩადის საღამოს 9 ს. 11 წ. (10 ს. 9[illegible]

მგზავრთა მატარებელი № 6 ბათუმ[illegible] ტფილისში გადის დილის 8 ს. 56 წ. ([illegible] 54 წ.), ტფილისში ჩადის საღამოს 8 ს. [illegible] (9 ს. 40 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბაქ[illegible] გადის საღამოს 9 ს. 22 წ. (10 ს. 20[illegible] ბაქოში ჩადის შუადღის 1 ს. 25 წ. (2 ს. [illegible]

საფოსტო მატარებელი № 4 ბათუმ[illegible] (11 ს. 45 წ.), ტფილისში ჩადის დილის 1[illegible] 18 წ. (12 ს. 16 წ.).

იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბაქ[illegible] გადის შუადღის 12 ს. 36 წ. (1 ს 34[illegible] ბაქოში ჩადის დილის 7 ს. (7 ს. 58 წ.[illegible]

განცხადებანი

განცხადება.

გამგეობა თბილისის ეპარქიის [illegible] თლის ქარხნისა აუწყებს თბილ[illegible] მცხოვრებლებს, რომ წმინდა ცვილ[illegible] გან ჩამოსხმული სანთელი ისყ[illegible] შემდეგს ადგილებში: 1) სიონის [illegible] კრებული ტაძრის (სობოროს) [illegible] ში, 2) ალექსანდრეს ბაღში, 3) [illegible] ლაზრის მოედანზე, ჯალალოვის ს[illegible] ში, და 4) ვაგზლის ქუჩაზე, სახლი [illegible]

(3—

სტამბა ქართ. ამხ—ბისა, განქის დიდი ქუჩა, № 27.